

fiets DNA

Cijfers over het fietsen in Vlaanderen in **2020**

Fietsen zit in het DNA van Vlaanderen. Vlamingen zijn fervente recreatieve fietsers maar (her)ontdekken de fiets nu ook steeds meer voor hun dagelijkse mobiliteit. Heel wat verplaatsingen die we vroeger met de auto deden, kunnen ook met de (deel)fiets. Deze positieve fietstendenzen moeten we aanhouden. Fietsen is de gezondste en vaak ook de goedkoopste en snelste oplossing voor je verplaatsing. Vanuit de Vlaamse Regering investeren we de volgende jaren dan ook fors in veilige en comfortabele fietsinfrastructuur met meer financiële middelen en aandacht voor vlottere procedures.

FietsDNA maakt tweejaarlijks een balans op. Hoe ervaren burgers het fietsen in Vlaanderen? Wat zijn de grote aandachtspunten voor beleidsmakers? Welke cijfers kunnen het beleid ondersteunen om gerichte maatregelen uit te werken? Hoe scoort Vlaanderen in vergelijking met andere regio's in Europa? Het doel van FietsDNA is om alle betrokkenen meer en dieper inzicht te geven in het fietsbeleid. Daarnaast is het de ambitie om beleidsprocessen sterker te onderbouwen met betrouwbare cijfers en data. Daarvoor bevraagt Fietsberaad Vlaanderen tweejaarlijks een representatief onderzoekspanel van meer dan 2000 Vlamingen. De cijfers uit die bevraging worden gepresenteerd samen met gegevens en data van diverse overheden en stakeholders. Veel lees- en fietsplezier!

Lydia Peeters
Vlaams minister van Mobiliteit

“We zijn er nog lang niet, maar de mentaliteit is wel aan het keren.”

Axel Weydts, schepen stad Kortrijk

DRIE belangrijke conclusies

1 Vlamingen willen een betere fietsinfrastructuur en meer voorzieningen

Vlamingen vinden Vlaanderen nog even fietsvriendelijk als in 2018. Wel zijn ze vragende partij voor meer voorzieningen voor de fiets: degelijke fietsenstallingen in combinatie met een robuust fietsnetwerk. Naarmate de Vlaming meer fietst, formuleert hij die verwachtingen ook sterker.

2 6 op de 10 Vlamingen wil meer plaats voor de fiets

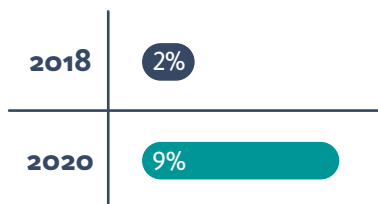
6 op 10 Vlamingen vindt het belangrijk om naast elkaar op het fietspad te kunnen rijden en elkaar veilig te kunnen inhalen. De Vlaming erkent duidelijk het sociale aspect van fietsen. De toenemende verscheidenheid aan fietsen met verschillende snelheden op het fietspad, versterkt de nood aan een bredere fietsinfrastructuur.

3 Het gebruik van deelfietsen breekt door

Het aantal Vlamingen dat gebruik maakte van een deelfietsstelsel kende een enorme stijging van 2% in 2018 naar 9% in 2020. De deelfiets wordt een belangrijk onderdeel van ons mobiliteitssysteem, vooral in stedelijke regio's én in combinatie met het openbaar vervoer.

Heeft gebruikt gemaakt van een deelfietsstelsel

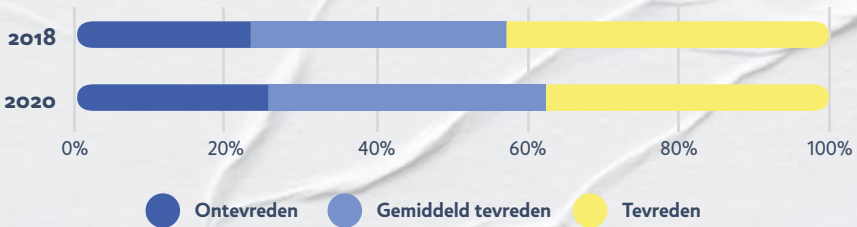
De sleutel is infrastructuur

In Vlaanderen blijven de verschillende overheden (*lokaal, regionaal, gewestelijk*) sterk investeren in fietsinfrastructuur. 44% van de fietspaden is conform het vademecum. Ondanks de stijgende investeringen, verwacht de Vlaming nog meer: in vergelijking met 2018 zijn we kritischer geworden. Vlamingen willen kwalitatievere fietspaden (*in elke leeftijdscategorie met stip op nummer 1*), maar vooral ook meer en bredere fietspaden. Er is niet alleen draagvlak, maar ook vraagvlak.

Top 3: Wat wil de Vlaamse fietser?

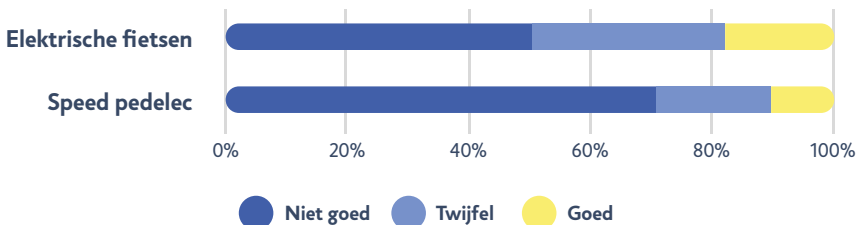
Fietsinfrastructuur algemene tevredenheid

Vlamingen schaffen vooral meer elektrische fietsen aan en spenderen ook meer budget aan hun fiets.

Aan de andere kant staan Vlamingen sceptisch tegenover de ruimte op het fietspad: de helft vindt dat de huidige infrastructuur niet voorzien is op de elektrische fiets. Dat aandeel stijgt nog wanneer we vragen naar de speed pedelecs (7 op 10). Ook het aantal geleasede fietsen via het werk is verdubbeld in 2018, waardoor de variatie aan fietsen op het fietspad alleen nog maar verder is toegenomen. Dit doet de vraag naar goede infrastructuur verder stijgen.

Is de Vlaamse fietsinfrastructuur aangepast aan....

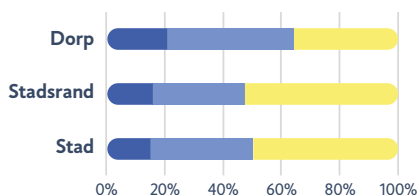

Fiets snelwegen en fietsstraten

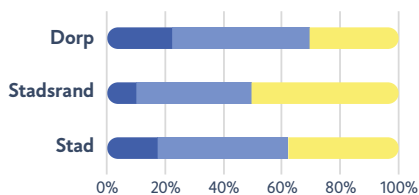
Nieuwe concepten zoals 'fiets snelwegen' en 'fietsstraten' zijn goed gekend bij de Vlamingen. 4 op 5 geeft aan ze te kennen. Er is geen verschil tussen stedelijk en landelijk gebied. In 2019 waren er 2547 kilometers fiets snelweg, waarvan 1406 km is gerealiseerd. De fiets snelwegen blijven aan populariteit winnen, zo tonen ook de telgegevens van de provincies aan.

Toch willen we waarschuwen: de kracht van een fiets netwerk hangt ook af van de ruimte en veiligheid die het fietsverkeer elders ervaart. Het herverdelen van de bestaande verkeersruimte en het zorgvuldig aanleggen van infrastructuur – met voldoende aandacht voor het fietsverkeer - blijft belangrijk om tot een integraal en robuust netwerk te komen.

Weet je wat een **fietsstraat** is?

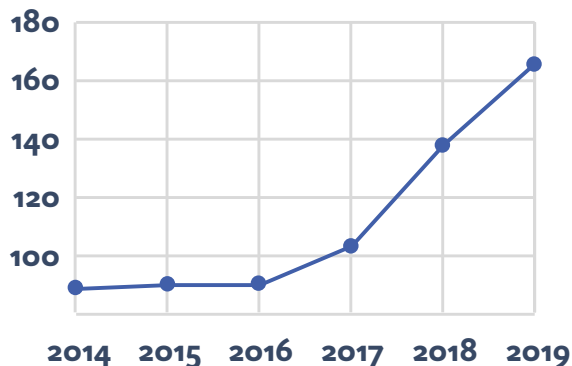

Weet je wat een **fiets snelweg** is?

● Ongekend ● Gekend ● Gebruiker

Fiets investeringsbudget & subsidies Vlaamse overheid (in miljoen euro)

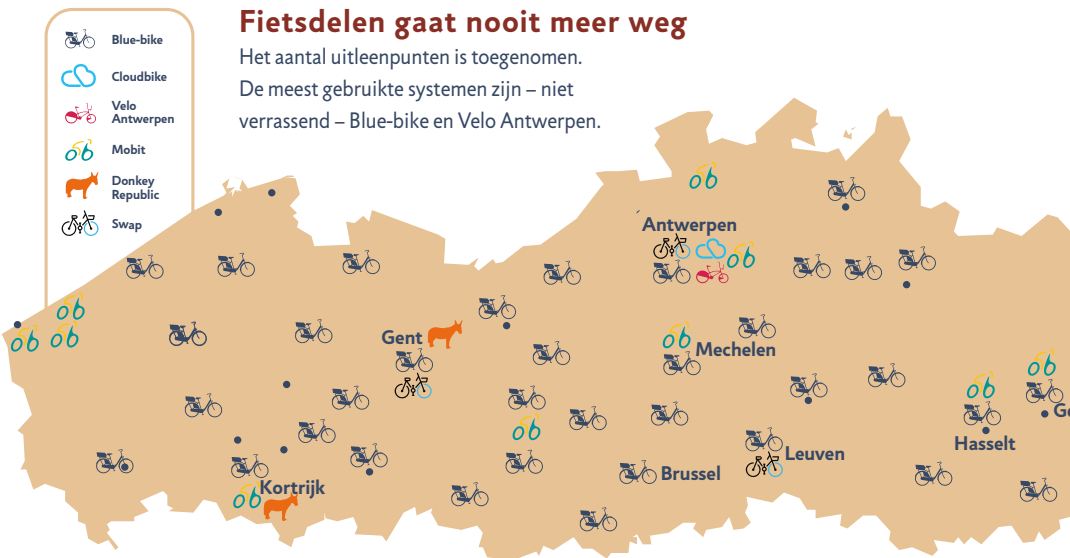

De Vlaamse overheid heeft een sterk groeipad voor het fietsbeleid (inclusief flankerende werken). Voor het geheel van de lokale besturen zijn er gegevens niet beschikbaar.

Fietsdelen zit in de lift

Het gebruik van deelfietsssystemen breekt door in Vlaanderen. Bijna 10% van de Vlamingen heeft al eens gebruik gemaakt van een deelfiets, tegenover 2% in 2018. Slechts 1 op de 10 deelfietsgebruikers zegt zelf geen eigen fiets te hebben in het gezin. 90% gebruikt de deelfiets dus als een aanvulling op de eigen fiets.

Het aanbod aan deelfietsen in Vlaanderen neemt toe. In vergelijking met 2018 hebben heel wat aanbieders hun vloot fors uitgebreid.

Een doorsnee deelfiets wordt maximaal 4,5 keer per dag gebruikt

De vijf deelfietsaanbieders (Blue-bike, Cloudbike, Donkey Republic, Mobit en Velo Antwerpen) beheren samen precies 8000 deelfietsen. In 2019 legden deze deelfietsen meer dan 7,3 miljoen ritten af. De meeste aanbieders hanteren vaste standplaatsen en verdelen fietsen op meer dan duizend locaties. Gemiddeld legt elke deelfiets per dag twee ritten af, maar tussen de aanbieders zijn wel grote verschillen.

“Intermodaliteit lijkt mooi, maar dan moeten alle schakels even sterk zijn.”

Eva Van Eenoo, onderzoeker VUB

Openbaar vervoer

Deelfietsen zijn ideaal in combinatie met trein, metro, tram en bus om ‘de laatste kilometer’ af te leggen. Toch zien we hier een status quo als we vergelijken met 2018: 7 op 10 Vlamingen maakte nog nooit de combinatie. Wie wel de combinatie maakt, zijn de mensen die bijna dagelijks de fiets nemen: 35% geeft aan minstens 1 keer per maand openbaar vervoer te combineren met de fiets.

Een goede stimulans voor de combinatie zijn degelijke fietsstallingen aan stations en haltes: eigen cijfers van De Lijn tonen aan dat 88% van de Vlaamse bus- en tramhaltes geen diefstalveilige voorzieningen heeft.

Net als in 2018, is dit een van de grote bezorgdheden van Vlamingen om de stap te zetten naar de combinatie openbaar vervoer-fiets. Uiteraard speelt ook het aanbod openbaar vervoer een rol om deze combinatie te versterken.

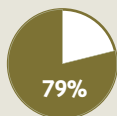

Top 3: Wat is er nodig om een combimobiliteit te stimuleren?

Waar staan we vandaag?

Vlaamse fietsfeiten

Populaire fietsen

Gezinnen met een stadfiets

Gezinnen met een elektrische stadfiets

NEGEN OP TIEN

Vlamingen hebben toegang tot een fiets

ÉÉN OP TWEE

Vlamingen fietst wekelijks

Capaciteit verkeerssysteem

1 rijstrook
(3 meter)

±2100
voertuigen / uur

1 fietspad
(1 meter)

±1500
fietsers / uur

Per gefietste kilometer schenkt een fietser de gemeenschap

€ 0,40

10%

1 op 10 gezinnen met kinderen heeft een bakfiets

2,8

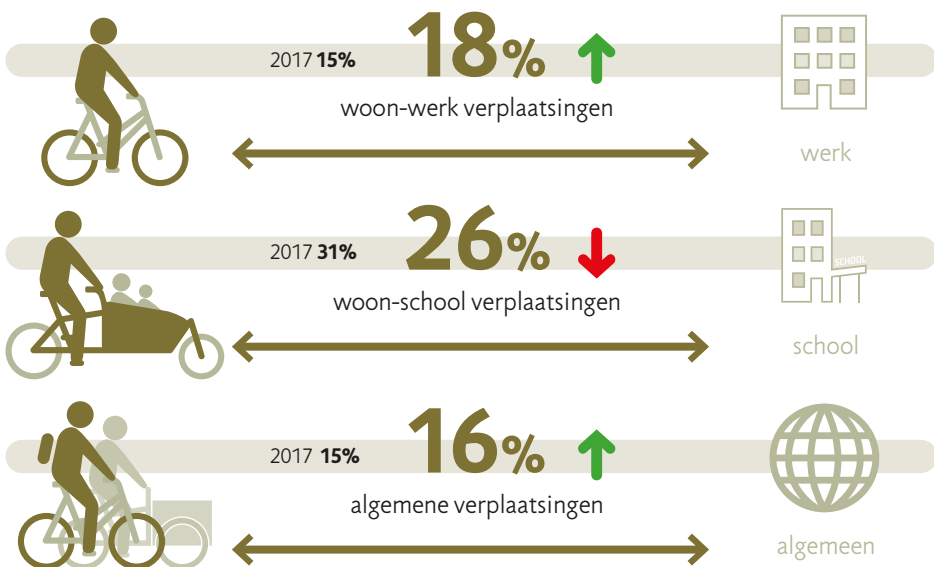
gemiddeld aantal fietsen per gezin

“In mijn fietswinkel is 85% van de verkochte fietsen elektrisch.”

Patrick Plyson, fietshandelaar

Daarom fietsen wij!

BRONNEN: OVG 5.2 (2017), OVG 5.4 (2018) / Bevraging Fietsberaad Vlaanderen (2020)

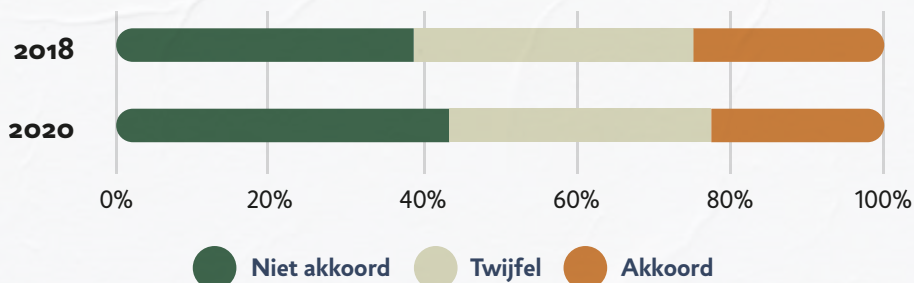
Veiligheid op de fiets primeert

In 2019 werden in Vlaanderen bijna 23.000 verkeersongevallen geregistreerd. In iets meer dan 1 op 3 ongevallen was een fietser betrokken. 68 fietsers overleefden het ongeval niet.

	LETSELONGEVALLEN			DODEN		
	2018	2019	evolutie	2018	2019	evolutie
Voetgangers	2217	2242	+25 ▲	32	44	+12 ▲
Fietzers	8355	8381	+26 ▲	75	68	-7 ▼
Bromfietzers	2448	2539	+91 ▲	10	16	+6 ▼
Motorfietzers	1586	1429	-157 ▼	45	35	-10 ▼
Personenwagens	18051	17165	-886 ▼	105	123	+18 ▲
Lichte vrachtwagens	2426	2350	-76 ▼	35	27	-8 ▼
Vrachtwagens	1413	1341	-72 ▼	70	52	-18 ▼
Totaal (Vlaams Gewest)	23574	22890	-684 ▼	297	304	+7 ▲

Het totaal aantal verkeersongevallen daalde met 3% tegenover 2018. Maar het aantal fietsongevallen steeg lichtjes (+0,3%). Uit de bevraging blijkt dat meer dan 1 op 3 Vlamingen ontevreden is over de fietsveiligheid in Vlaanderen. Dit is een toename ten opzichte van de bevraging in 2018. 1 op 10 geeft aan de afgelopen twee jaar betrokken te zijn geweest bij een ongeval. Ook het onveiligheidsgevoel over kinderen met de fiets naar school laten gaan, neemt verder toe in vergelijking met 2018.

Kunnen kinderen in Vlaanderen veilig naar school fietsen?

5/10

Goede
afscherming
fietspad

Afscherming

Uit de resultaten blijkt dat Vlamingen het minst tevreden zijn over de afscherming van het fietspad ten opzichte van de rijbaan en de veiligheid van kruispunten voor fietsers (meer dan de helft geeft 5 of minder op 10).

Wat vinden Vlamingen dat het beleid moet doen om het fietsen veiliger te maken?

VELODROOM

Details van fietsaffiches uit de belle époque illustreren deze brochure. Het Antwerpse Letterenhuis beheert deze mooie collectie en stelt ze tentoon van 6 juni tot 31 oktober 2020. Meer info: www.letterenhuis.be

Fietsdiefstal

Het aantal fietsdiefstallen zit in een dalende lijn: in 2009 werden zo'n 34.000 fietsdiefstallen gerapporteerd. Dit nam af naar zo'n 25.000 in 2018, waarbij we wel moeten rekening houden met de lagere aangiftebereidheid van fietseigenaars.

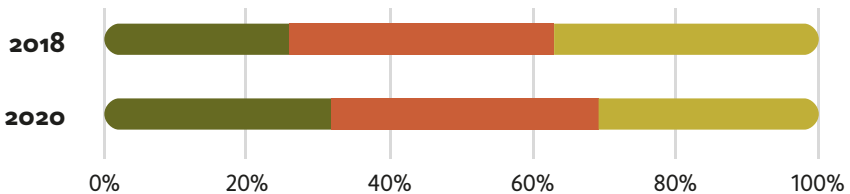
Net als in 2018 werd gepolst naar de schrik voor fietsdiefstal. Ondanks het dalend aantal fietsdiefstallen, blijft dit cijfer gelijk: bijna 6 op 10 van de Vlamingen geeft aan dat men zich zorgen maakt over een mogelijke fietsdiefstal.

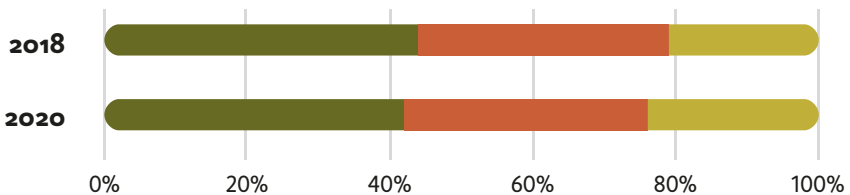
Relatie met andere weggebruikers

Net als in 2018 werd gepeild naar de tevredenheid over het onderlinge verkeersgedrag: hoe beoordelen fietsers zichzelf en andere weggebruikers? Uit de resultaten blijkt dat de nood aan een betere mentaliteit bij automobilisten nog steeds met stip op nummer 1 staat, al zit het tevredenheidscijfer hier in de lift. Opvallend: de Vlaming is minder tevreden over de houding tussen fietsers onderling in vergelijking met 2018.

Mate waarin fietsers rekening houden met elkaar

Mate waarin automobilisten rekening houden met fietsers

● Ontevreden ● Twijfel ● Tevreden

Wat kunnen fietsers doen om het voor elkaar aangenamer maken?

Mobiele telefoon niet gebruiken

Rijrichting respecteren

Fietslichten gebruiken

Gevraagd naar de top 3 verbeterpunten voor fietsers onderling, schuiven Vlamingen net als in 2018 de volgende verbeterpunten naar voren: mobiele telefoon niet gebruiken op de fiets, rijrichtingen respecteren en het fietslicht ontsteken in het donker. Opvallend: waar in 2018 fietslichten nog op nummer 1 stond, is dit gezakt naar plek 3.

PHÆBUS

“Van de 1400 ongevallen bij Cycling Vlaanderen is het merendeel te wijten aan infrastructuur ofwel een aanrijding met een auto.”

Frank Glorieux, Cycling Vlaanderen

Wat kunnen fietsers doen om het voor voetgangers aangenamer te maken?

Niet op het voetpad fietsen

Fietsbel gebruiken

Voetgangers voorrang geven

Fietsberaad Vlaanderen polste in 2020 ook naar de relatie tussen fietsers en voetgangers. Wat kunnen fietsers doen om het aangenamer te maken voor voetgangers? De grootste ergernis van Vlamingen ligt bij fietsers die ook op het voetpad fietsen. 1 op 3 respondenten schuift dit naar voren als het grootste verbeterpunt. Daarnaast moeten fietsers meer hun fietsbel gebruiken en voorrang verlenen aan voetgangers.

Is Vlaanderen een fietsregio?

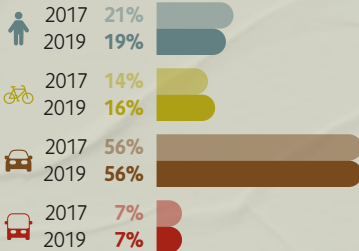
Hoe overtuigen we de Vlaming om meer en verder te fietsen? Voor de Vlaming is het duidelijk: net als in 2018 staat investeren in fietsinfrastructuur op nummer 1. 75% geeft ook aan dat dit hen zou stimuleren om meer te fietsen. Op een gedeelde tweede plaats staat het verder uitbouwen van een fietscultuur in Vlaanderen en verbetering van de fietsveiligheid. Vlamingen willen vooral de uitbouw van een robuust fietsnetwerk met meer fietsstraten en fietssnelwegen en afgeschermd fietspaden waarlangs hun kinderen veilig naar school kunnen fietsen.

Vlaanderen in Europa

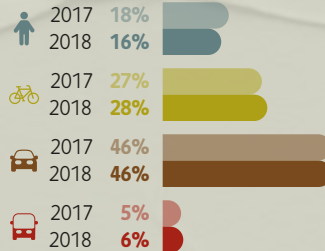
In Vlaanderen fietsen we evenveel als in Denemarken. Dat blijkt uit de meest recente OVG cijfers. Met een fietsaandeel van 16% in alle verplaatsingen staan we op gelijke voet met de Denen. Het fietsgebruik in Vlaanderen nam toe met zo'n 3% (van 12,57% naar 16,24%). Daarmee blijft Vlaanderen de tweede fietsregio in Europa, weliswaar gedeeld met Denemarken. De koppositie blijft behouden voor Nederland. Daar gebeurt meer dan een kwart van alle verplaatsingen per fiets. In vergelijking met andere landen ligt vooral het aantal autoverplaatsingen in Vlaanderen nog erg hoog, al neemt het aandeel af.

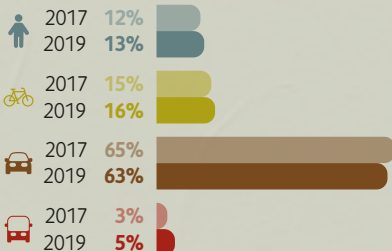
Denemarken

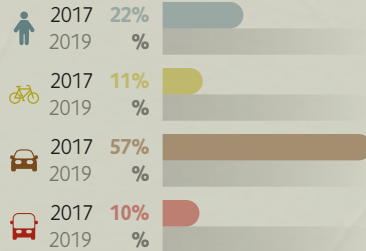
Nederland

Vlaanderen

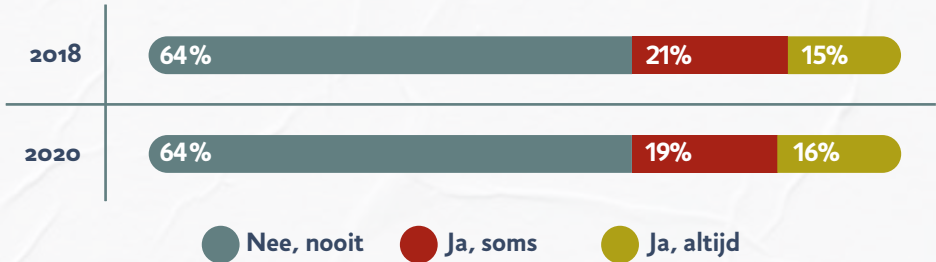
Duitsland

Beveiliging versus veiligheid

Net als in 2018 geeft slechts 16% van de respondenten aan dat ze gebruik maken van een fietshelm. Dit is vooral ingeburgerd bij gezinnen met jonge kinderen (27%).

Draagt u een fietshelm?

WK wielrennen

Van 18 tot 26 september 2021 zijn alle ogen in de internationale wielwereld op Vlaanderen gericht tijdens de UCI Road World Championships 2021 Flanders. Vlaanderen wordt hét decor voor de 100e verjaardag van de wereldkampioenschappen wielrennen. Vlaanderen, waar de koers thuis is, ontvangt de wereldtop van de wielersport eerst in Knokke. Daar gaat de strijd om de titels in het tijdrijden van start. De aankomst van die gevechten tegen de klok ligt in Brugge waar ze de eerste wereldkampioenen zullen kronen. Daarna volgt Antwerpen waar de wegritten starten. De winnaars van de wegritten zullen aan de streep in Leuven de armen in de lucht mogen steken. De 100e verjaardag van de wereldkampioenschappen wielrennen wordt één groot Vlaams én internationaal wielerveest.

*“De fiets is een evident vervoersmiddel.
Veel mensen zitten te wachten
op een duidelijk fietsbeleid.”*

Yves De Bruyckere, Fietsersbond Gent

COLOFON

Fietsberaad Vlaanderen is hét kenniscentrum voor fietsbeleid. Goede praktijken delen en investeren in nieuw en praktijkgericht onderzoek vormen de focus. De werking wordt gefinancierd door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Deze brochure kwam tot stand met medewerking van Traject, Profacts en Stijn Wens. De steekproef bij meer dan 2000 Vlamingen werd afgenomen in januari-februari 2020.

Cover: Afbeelding uit de poster “Cycles Gladiator” van Lucien Weil (1895).

www.fietsberaad.be

Vlaanderen
verbeelding werkt